

1. søndag i fastetiden

Fjellhamar kirke 5. mars 2017

Matteus 4, 1 - 11

PREKEN

JESUS BLIR FRISTET

Jesus ble så av Ånden ført ut i ødemarken for å bli fristet av djevelen. Han fastet i førti dager og førti netter og ble til sist sulten. Da kom fristeren til ham og sa: «Er du Guds Sønn, så si at disse steinene skal bli til brød!» Jesus svarte: «Det står skrevet: Mennesket lever ikke av brød alene, men av hvert ord som kommer fra Guds munn.»
Da tok djevelen ham med til den hellige byen, stilte ham ytterst på tempelmuren og sa: «Er du Guds Sønn, så kast deg ned herfra! For det står skrevet: Han skal gi englene sine befaling om deg. Og: De skal bære deg på hendene så du ikke støter foten mot noen stein.» Men Jesus sa til ham: «Det står også skrevet: Du skal ikke sette

Herren din Gud på prøve.»

Så tok djevelen ham med seg opp på et meget høyt fjell og viste ham alle verdens riker og deres herlighet og sa: «Alt dette vil jeg gi deg dersom du faller ned og tilber meg.» Da sa Jesus til ham: «Bort fra meg, Satan! For det står skrevet: Herren din Gud skal du tilbe, og ham alene skal du tjene.» Da forlot djevelen ham, og se, engler kom og tjente ham.

ELSKE GRENSENE

Fristelser. Er det positivt eller negativt? Mat og drikke, noe nytt til huset eller garderoben, sex, underholdning, komfort og velvære? Er det sånn at det er positivt i livet og negativt i kirken når presten spør? Det håper jeg virkelig ikke. Alt dette er i seg selv godt og villet av Gud, men alle ting kan brukes godt og dårlig. Mat og drikke er et godt eksempel. Det er jo så mye glede i det. Og nødvendig for å leve. Men det er også betydelig misbruk. Mange spiser eller drikker seg syke. Sex likedan. Mye glede og nytelse i det. Helt nødvendig for slektens gang. Men det er også betydelig misbruk i utroskap, overgrep og voldtekt.

Fristelser kan være både positivt og negativt. Så vi trenger å styre det, beherske oss. Vi trenger grenser. Som gjør at vi kan nyte det gode i alle ting og unngå det som bryter ned i de samme tingene. Guds bud, de ti bud, er sånne grenser. Arbeid, ja, men ha en hviledag, det gjør deg godt. Sex, ja, men hold deg til hun/han som er din. Jobb og skaff deg eiendom, ja, men ikke misunn eller stjæl fra andre. Bruk av jordas ressurser, ja, men ikke sånn at det ikke er noe igjen til de neste generasjoner.

Grensene, budene, er ikke ødeleggende hindringer for livet og livsutfoldelsen, men vern om det gode livet. Vi fristes stadig til å gå ut over disse grensene. Til å sprengte våre grenser. Til å nå mer enn det er tid til, både på jobben og i fritida med trening, kultur og sosialt. Vi vil ha alt med. Så ender det med at vi går alt for trøtte og travle inn i helga. Vi fristes til å være mer enn vi er. Wera Sæther har skrevet et dikt som heter "Elske grensene". Vi må finne grensene våre og grensene rundt det gode livet. Og så må vi elske dem og verne dem. Mot fristelsen til å gå ut over dem.

Faste er å ruste oss til holde fast på grensene når vi har funnet dem. For vi vil alle fristes til å bryte grensene. Trøstespise når det går tungt. Shoppe når vi føler oss oversett. Ha enda strammere disiplin på kosthold og trening når vi føler oss mislykka. Drikke når vi er ensomme. Finne en annen når det går trått i parforholdet. Og det samme nettet som har hjulpet mange til å finne sin gode partner, kan med noen tastetrykk vise hvor noen i nabolaget sitter og venter på deg. Å faste, å være avholdne, å avstå fra noe, kan rustes oss til å holde fast på grensene når de utfordres. Vi øver oss en planlagt stund på å temme lysten, ikke la den styre oss. Vanligvis mat. Shopping er et annet alternativ. Men kanskje er mobilen eller nettilgang vel så effektivt å trene seg på. Kan jeg klare meg uten å surfe på mobilen i en uke? Å skjerme meg fra skjermens ustoppelig varsler om siste nytt om alt og alle?

FASTE ER Å BLI STILLE

Faste er å bli stille og å se klarere. En vanddam som stadig uroes av vær og vind, og av folk som trækker og går, blir skitten og uklar. Jord, sand og

skitt fra bunnen og sidene virvles opp. Når vanddammen får ro, og det blir stille i og rundt vannet, så synker alt grumset og skitten ned. Og vannet blir rent og klart. Å faste er å bli stille lenge nok så alt grumset synker ned. Å bli stille så jeg kan falle til ro, og alt av følelser og tanker som farer rundt i meg og fyller meg, kan synke ned. Da kan jeg se klarer. Meg selv. Andre. Og Gud. Rett og galt. Jeg kan lettere se grensene for når fristelsen er rett og når den er gal.

Når man faster fra mat, må man leve roligere, saktere. Kroppen renses. Tanken klarer. Når vi faster fra mobil og all dens info kan vi høre vårt eget hjerte slå. Og se øynene til de vi møter. Å faste kan være sunt og godt å gjøre en gang i blant. Jeg er dårlig til det. Vil det, men har aldri funnet min måte og kommet i gang med det. Altså, jeg vil det ikke nok.

Men å bli stille og se klarere kan også gjøres uten faste. Vi kan få smak av det på tur i naturen. Gjennom meditasjon, eller gjennom andakt og bønn. De fleste morgener tar jeg litt tid og leser noe

fra bibelen, og ber for dagen. Noe grums rekker å synke ned, noe får jeg et klarere blikk for. Gudstjenesten gjør også noe av det samme. Jeg får sitte i ro en stund, synge, lytte, be. Diverse skitt, uro og støy får synke ned og jeg ser klarere.

FASTENS HJERTE OG MÅL

Faste er å bli mindre selvopptatt. En faste etter Guds hjerte er når den viser seg i praktisk omsorg for de som lider. Mat til de sultne, husrom til hjemløse, rettferd for de undertrykte. Hvis jeg ser klarere men ikke bryr meg om min neste, er fasten intet verdt. Å forsake noe til andres beste, er fastens hjerte og mål. Her har vi store utfordringer. Verden har vel alltid vært blodig urettferdig. Det er den i høyeste grad i dag også. Hva gjør vi med det, vi i verdens beste land å bo i? En annen stor utfordring er derimot ny i dag. Miljø og klimautfordringene. Vi tærer på jordas ressurser og økosystemer med vårt forbruk og livsstil. De som er rammet er de fattige, og de neste generasjoner. Selv om det er vanskelig å si eksakt hva klimaendringene skyldes,

er advarslene så mange, alvorlige og omfangsrike at vi må være føre var.

Det er ikke vanskelig å se klart hva som er rett å gjøre. Det som er veldig vanskelig for oss er å gjøre det rette. Det koster for mye å begrense vårt forbruk. Fly mindre, spise mindre kjøtt, la oljen ligge. Vi er ikke villig til reelt sett å fordele godene mer rettferdig. Vi er egentlig i desperat behov for hjelp til å forandre oss. Gud, vet fra hvor. Ingen annen. Men han tvinger oss aldri.

ET GODT VANNHULL

En bonde fra langt inne i ødemarken vant en konkurranse om å ha det beste kveget i Australia. En journalist ble med ut i ødemarken for å finne ut hva hemmeligheten var. Det var ikke kraftfor, og han hadde ikke noe gjerde som holdt dem på plass. Men hva er hemmeligheten, som gjør at de ikke blir borte og blir så sunne og gode? Et godt vannhull, svarte han. Er vannet godt så blir friske og sunne, og de går ikke andre steder.

Når Jesus ble fristet så handlet det dypest sett om å få Jesus på gli vekk fra Gud. Djevelen testet hans tilhørighet. Men Jesus lot seg ikke friste. Han holdt seg til sitt vannhull, det gode vannhullet. Han holdt seg til Gud og hans ord, og lot seg ikke friste til å bytte det ut.

Jeg trenger et godt vannhull. Som kan holde meg sunn og frisk. Hjelp meg til å se klart, og til å sette de gode grensene rundt meg. Og hjelpe meg til å forsake noe av mitt for verdens nød. Det beste med det vannhullet er at jeg komme å drikke selv om jeg svikter. Selv om jeg ikke strekker til. Det er det som gjør at jeg ikke vil bytte ut Jesus og bibelens ord som mitt vannhull. Det er det siste jeg må falle for fristelsen til å gjøre.